

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และแนวทางการดำเนินงาน ประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนวัดศิวาราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งในบทนี้เป็นการสรุป อภิปรายผลการค้นคว้าอิสระ ซึ่งนำเสนอเนื้อหาตามลำดับ ได้แก่ วัตถุประสงค์ของการค้นคว้าอิสระ วิธีดำเนินการค้นคว้า วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ การเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการค้นคว้า อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนวัดศิวาราย
2. เพื่อสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนวัดศิวาราย
3. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนวัดศิวาราย

วิธีดำเนินการวิจัย

ประชากรและเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ

ประชากรที่ใช้ในการค้นคว้าอิสระ ครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอนและ คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนวัดศิวาราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 รวมทั้งสิ้น 12 คน เก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง โดยแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพปัจจุบันการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในซึ่ง แบ่งเนื้อหาออกเป็น 8 ด้าน ส่วนแบบสัมภาษณ์ประกอบด้วยข้อมูล 2 ฉบับ คือ แบบสัมภาษณ์สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนวัดศิวารายและแบบสัมภาษณ์แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนวัดศิวาราย

วิธีการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ผู้ค้นคว้าได้วิเคราะห์และสังเคราะห์รูปแบบของการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. นำแบบเครื่องมือทั้ง 2 ลักษณะ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้เชี่ยวชาญ เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) นำเครื่องมือที่ปรับปรุงแล้วทดลองใช้กับครู ผู้บริหาร และตัวแทนคณะกรรมการสถานศึกษาของโรงเรียนวัดราชภูร์ประดิษฐ์
2. นำเครื่องมือทั้ง 2 ลักษณะมาปรับปรุงและจัดพิมพ์ใหม่เพื่อนำไปใช้ในการเก็บข้อมูลต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้ค้นคว้าอิสระได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. มอบแบบสอบถามให้กลุ่มประชากรเพื่อตอบแบบสอบถามโดยผู้ค้นคว้าอิสระเก็บรวบรวมคืนด้วยตนเอง
2. ผู้ค้นคว้าอิสระสัมภาษณ์พร้อมกันทุกคนทีละประเด็นคำถามจนแล้วเสร็จทั้ง 2 ฉบับ

การวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ โดยได้ดำเนินการตามลำดับขั้น ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลจากการแบบสอบถาม โดยหาค่าเฉลี่ยประชากรและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานประชากร แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบคำบรรยาย
2. สังเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์ โดยการสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สรุปเป็นความเรียงเชิงพรรณนา ทั้ง 2 ฉบับ

สรุปผลการวิจัย

ผลการค้นคว้าอิสระสรุปตามวัตถุประสงค์การค้นคว้า ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนวัดศิลาราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนวัดศิลาราย พบว่าโดยภาพรวมมีระดับการดำเนินงานน้อย และทุกด้านมีการดำเนินงานน้อย ดังนี้

- 1) ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ มีระดับการดำเนินงานน้อย
- 2) ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา มีระดับการดำเนินงานน้อย
- 3) ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีระดับการดำเนินงานน้อย
- 4) ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีระดับการดำเนินงานน้อย

- 5) ด้านตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา มีระดับการดำเนินงานน้อย
- 6) ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา มีระดับการดำเนินงานน้อย
- 7) ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี มีระดับการดำเนินงานน้อย
- 8) ด้านการผดุงระบบประกันคุณภาพการศึกษา มีระดับการดำเนินงานน้อยที่สุด

2. สภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนวัดศิลาราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

การศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนวัดศิลาราย โดยภาพรวมมีปัญหาในการดำเนินงานทั้ง 8 ด้าน ดังนี้

1. ปัญหาด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ พบว่าผู้บริหารมิได้ให้ความสำคัญต่อการบริหารงานของสถานศึกษา การมอบหมายงานไม่ชัดเจน ปล่อยให้ทำกันเอง ขาดบรรยากาศการทำงานเป็นทีม ครูไม่เข้าใจการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน งานสารสนเทศ ครูมีงานมากในขณะที่ครูก็ไม่ครบชั้น ครูบางส่วนขาดทักษะการใช้คอมพิวเตอร์ ครูไม่เข้าใจการจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และไม่มีการมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งดำเนินการ ต่างคนต่างเก็บข้อมูลที่ฝ่ายงานตนเองต้องใช้หรือใช้รายงานต่อต้านสังกัด

2. ปัญหาด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา พบว่าไม่มีการมอบหมายให้จัดทำมาตรฐานหรือพัฒนามาตรฐานการศึกษาของโรงเรียน ไม่มีการจัดทำเป้าหมายตามมาตรฐานการศึกษา เป้าหมายทางวิชาการ ไม่มีการส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำหรือพัฒนามาตรฐานการศึกษา

3. ปัญหาด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่าไม่มีการจัดทำแผนที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของนักเรียน ท้องถิ่นและชุมชน เป็นแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ใช้อยู่ทำไว้ให้ตรวจ แผนปฏิบัติงานประจำปีที่ใช้ก็ก็เป็นแผนที่ใช้ต่อๆ กันมาทุกปี ไม่ค่อยมีการเปลี่ยนแปลงมากนัก ไม่มีการมอบหมายให้ผู้ใดดำเนินการ ที่ผ่านมามีหัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบ ทำกันเอง คนอื่นๆ ไม่ค่อยรับรู้อะไรมากนัก ไม่มีใครอยากรับผิดชอบ เพราะดูเหมือนว่าเป็นงานมาก ใช้คอมพิวเตอร์ก็ไม่ใช่ คณะกรรมการสถานศึกษา หรือผู้ปกครองไม่มีส่วนร่วม

4. ปัญหาด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่าไม่มีการนิเทศ ไม่มีเอกสารบันทึกการนิเทศ ไม่มีการรายงานผลการดำเนินโครงการหรือกิจกรรม ครูเขียนรายงานไม่เป็น โครงการมีมาก ไม่สามารถทำรายงานได้ ครูมีจำนวนจำกัด ขาดบรรยากาศการทำงานเป็นทีม ขาดการมีส่วนร่วมของบุคคลภายนอก

5. ปัญหาด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา พบว่าไม่ทราบภารกิจตามกรอบงาน ไม่มีการดำเนินงาน

6. ปัญหาด้านการประเมินคุณภาพการศึกษา พบว่าบุคคลภายนอกไม่มีส่วนร่วมในการประเมิน ไม่มีการมอบหมายให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งจัดทำรายงานการประเมิน มักประเมินเข้าข้างตนเอง หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการเป็นผู้รับผิดชอบ ครุมีงานมาก ไม่ค่อยให้ความสำคัญนัก มักทำให้เสร็จๆ เมื่อถูกขอร้อง

7. ปัญหาด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี พบว่าการทำรายงานผลการประเมินเป็นการเพิ่มภาระ ทั้งที่งานที่รับผิดชอบก็มาก ไม่มีการรายงานผลการประเมินให้ผู้ปกครอง กรรมการสถานศึกษาทราบไม่ค่อยได้ใช้ผลการประเมินปรับปรุงงานในโอกาสต่อไปไม่ได้ให้ความสำคัญกับรายงานผลการประเมินตนเองมากนัก

8. ปัญหาด้านการผุดงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษามีได้ดำเนินงานเท่าที่ควร ครูไม่ทราบภาระงานของระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาจึงมิได้มีการดำเนินการใดๆ

3. แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนวัดศิลาราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงภาวะผู้นำอย่างชัดเจน ด้วยการแต่งตั้งให้มีคณะกรรมการที่ปรึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในให้ผู้บริหารเป็นประธาน ตัวแทนครูของโรงเรียนเป็นกรรมการ ตัวแทนจากบุคคลภายนอกที่ประกอบด้วย ตัวแทนจากกรรมการสถานศึกษา ตัวแทนผู้ปกครอง ตัวแทนศิษย์เก่า เพื่อให้คำปรึกษาและรับฟังข้อเสนอแนะต่างๆ แต่งตั้งคณะกรรมการบริหารงานประกันคุณภาพภายในที่ประกอบด้วยผู้อำนวยการโรงเรียนเป็นประธาน บุคลากรภายในทุกคนเป็นกรรมการ หัวหน้าฝ่ายบริหารวิชาการเป็นกรรมการและเลขานุการ กำหนดบทบาทหน้าที่ในระบบประกันคุณภาพภายในให้ชัดเจน มีการกำหนดปฏิทินการปฏิบัติงานอย่างเหมาะสมในการดำเนินงานให้มีคณะกรรมการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในแต่ละด้านให้จัดทำประกาศแต่งตั้งให้มีบุคคลภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทำงานในด้านนั้น ทั้งนี้องค์ประกอบคุณสมบัติ และจำนวนของคณะกรรมการให้เป็นไปตามความเหมาะสม

แนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในทั้ง 8 ด้าน มีดังนี้

1. ด้านการจัดระบบบริหารและสารสนเทศ โดยการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานจัดระบบการบริหารและสารสนเทศ เพื่อจัดโครงสร้างการบริหารจัดการที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษากำหนดวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา สร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วมจัดระบบสารสนเทศที่มีข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการตัดสินใจดำเนินงานประกันคุณภาพ

การศึกษาภายในสถานศึกษา จัดทำเอกสาร คู่มือต่างๆ ที่จำเป็น เช่น คู่มือปฏิบัติงานฝ่ายและงาน จัดระบบการจัดเก็บและรวบรวมข้อมูลและสารสนเทศให้เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้ง่ายต่อการใช้และการปรับปรุงในอนาคตต่อไปกำกับ ติดตาม ให้ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ใช้แบบสอบถามเพื่อเก็บข้อมูลความพึงพอใจต่อการดำเนินงานจัดระบบบริหารและสารสนเทศ

2. ด้านการพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินงานพัฒนา มาตรฐานการศึกษาประชุมคณะกรรมการเพื่อเตรียมความพร้อม เพื่อสร้างบรรยากาศการมีส่วนร่วม ของทุกฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา กำหนดมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เกณฑ์ที่ใช้เป็นเป้าหมาย ทางการศึกษา ระดับสถานศึกษาที่ครอบคลุมสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ ให้เหมาะสมกับสภาพของผู้เรียนรู้ สถานศึกษาชุมชนท้องถิ่น และสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ตรวจสอบความเหมาะสมด้วยแบบสำรวจรายการ

3. ด้านการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา เตรียมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษา (แผนกลยุทธ์) โดยแต่งตั้งคณะกรรมการจัดทำแผน ประชุมคณะทำงานเพื่อทำความเข้าใจ บทบาทหน้าที่ ประเมินความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา โดยทบทวนหรือจัดทำแผน ยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงานประจำปี ที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ของสถานศึกษาจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพ (แผนกลยุทธ์) ของสถานศึกษา นำแผนพัฒนาคุณภาพ สถานศึกษาสู่การปฏิบัติ โดยการสร้างการยอมรับ มอบหมายความรับผิดชอบ สร้างความเข้าใจ ส่วนต่างๆ ของแผน จัดทำแผนปฏิบัติงานรายปี ที่สอดคล้องกับเป้าหมายในแผนพัฒนาคุณภาพ ของสถานศึกษา (กลยุทธ์) รายงานแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและแผนปฏิบัติงานรายปีต่อ ผู้บริหารและเสนอผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เพื่อทราบและประกาศใช้อย่างเป็นทางการต่อไป

4. ด้านการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการนิเทศ กำกับติดตาม การดำเนินงานให้เป็นไปตามปฏิทินการดำเนินงาน ดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพ การศึกษาของสถานศึกษา แผนปฏิบัติงานประจำปี และนโยบายต่างๆ รวมทั้งมีการกำกับ ติดตามการ ดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ประสานทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ความร่วมมือต่อการดำเนินงาน เช่น ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน ให้สนับสนุนงบประมาณ ผู้รับผิดชอบ โครงการ/กิจกรรมจัดทำรายงานการดำเนินงานเมื่อ โครงการ/กิจกรรมแล้วเสร็จ ผู้บริหารจะต้องแสดงภาวะผู้นำและบริหารงานด้วยหลักวิชาการ

5. ด้านการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา ให้คณะกรรมการดำเนินงานที่ รับผิดชอบประชุมวางแผนดำเนินการตรวจสอบทบทวนและรายงานการดำเนินงานตามแผนพัฒนา คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา สำหรับการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายใน

สถานศึกษา ให้ใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม อาทิเช่น การสังเกตพฤติกรรมและกระบวนการทำงาน กระบวนการจัดการเรียนการสอน การสอบถาม การสัมภาษณ์ การพิจารณาหลักฐานร่องรอยการปฏิบัติงาน ตัวอย่างผลงานและแฟ้มสะสมผลงานตลอดจนการใช้แบบสำรวจแบบสอบถามและแบบวัดมาตรฐานเป็นต้นกำกับให้เป็น ไปวัตถุประสงค์จัดทำรายงานผลการตรวจสอบและทบทวนฯ

6. ด้านการประเมินคุณภาพการศึกษาให้คณะกรรมการดำเนินงานที่รับผิดชอบประชุม กำหนดปฏิทินการประเมินคุณภาพผู้เรียนจัดให้ผู้เรียนทุกคนในทุกระดับชั้น ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กำหนด (ป.3,ป.6) ใต้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลักและคุณลักษณะที่สำคัญด้วยเครื่องมือมาตรฐาน การทดสอบระดับชาติ NATIONAL TEST, O- NET , LAS. และของโรงเรียนจัดให้มีการประเมินคุณภาพภายในตามมาตรฐานประจำปี นิเทศกำกับติดตามให้เป็นไปตามปฏิทินการดำเนินงานรายงานสภาพการดำเนินงานประเมินคุณภาพ

7. ด้านการรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี ให้คณะกรรมการดำเนินงานที่รับผิดชอบประชุมเพื่อวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลที่เก็บรวมได้จัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี (SAR) โดยระบุความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดในแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา พร้อมหลักฐาน ข้อมูล และผลการประเมินผลสัมฤทธิ์เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเปิดเผยต่อสาธารณชน ตรวจสอบความเหมาะสมของรายงาน รายงานผู้เกี่ยวข้อง

8. ด้านการผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา ให้คณะกรรมการดำเนินงานที่รับผิดชอบประชุม เพื่อวางแผนและกำหนดขอบข่ายงาน จัดระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ จัดให้มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้และผลการเรียนรู้ในวิชาแกนหลักของสถานศึกษาร่วมกัน เป็นรายปี/รายภาค จัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญด้วยเครื่องมือมาตรฐานจัดให้มีการตรวจสอบลบทบทวนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปีและรายงานผลให้สถานศึกษาและหน่วยงานต้นสังกัดทราบ กำกับให้เป็นไปตามแผนงาน จัดทำรายงานเสนอแนะเพื่อพัฒนาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในเสนอผู้บริหารสถานศึกษา

อภิปรายผล

จากผลการค้นคว้าอิสระนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์และคำถามการค้นคว้าอิสระได้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนวัดศิลาทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ผลการศึกษาพบว่า การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในทั้ง 8 ด้านมีระดับการดำเนินในระดับน้อย เมื่อพิจารณารายด้าน ก็พบว่าการประกันคุณภาพภายในทั้ง 8 มีระดับการดำเนินงานน้อยทุกด้าน การค้นคว้าอิสระครั้งนี้เป็นการค้นคว้าที่มุ่งตรงที่โรงเรียนวัดศิลาทราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดเล็กๆ เพียงโรงเรียนเดียว ที่มีความยุ่งยากในการบริหารจัดการมีข้อจำกัดด้านปัจจัยนำเข้าและปัจจัยด้านกระบวนการเช่นด้านงบประมาณและบุคลากรไม่เพียงพอต่อการบริหารจัดการ ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านนักเรียนและชุมชน เป็นต้น โดยรวมการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในจึงอยู่ในระดับน้อยถึงน้อยที่สุด ซึ่งไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ กุศล เทพศิริ (2548) ที่ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษาระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 ซึ่งมีการดำเนินงานระดับมากทุกด้าน เช่นเดียวกับที่ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของวิรัช หาญกล้า (2549) ที่ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนเอกชนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ที่พบว่าโรงเรียนมีการดำเนินงานมากทุกระดับ และไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สำนึก อินทวัน (2551) ที่ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในเขตอำเภอแม่เมาะ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเชียงใหม่ เขต 3 ซึ่งพบว่ามีการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษามากทุกระดับ ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยของ ปริญญา กระแสร์สุนทร (2540) ที่ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาในจังหวัดฉะเชิงเทรา พบว่าผู้บริหารสถานศึกษาเอาใจใส่การดำเนินงานประกันคุณภาพภายในทุกด้าน

ผลจากการค้นคว้าที่ออกมาเช่นนี้ มีเหตุผลมาจากงานวิจัยที่อ้างถึงนั้นล้วนมีขอบเขตการวิจัยที่กว้างขวาง เช่น เป็นงานวิจัยระดับเขตพื้นที่การศึกษา ระดับอำเภอหรือระดับจังหวัด หรือเป็นโรงเรียนเอกชน เป็นต้น จำนวนกลุ่มตัวอย่างไม่เท่ากัน จะพบว่าการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา ล้วนมีระดับการดำเนินงานในระดับปานกลางถึงมาก โดยเฉพาะกลุ่มตัวอย่างมักครอบคลุมถึงโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลางและโรงเรียนเอกชน ที่ซึ่งมักมีความพร้อมในด้านปัจจัยต่างๆ ค่อนข้างมากและมีค่าเฉลี่ยทางสถิติจากหลายโรงเรียน

แต่สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิรุฬห์ แสงงาม (2543) ที่ศึกษาปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ประกอบด้วย ปัจจัยนำเข้า ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้บริหาร ครู ปัจจัยด้านตัวนักเรียน ปัจจัยด้านสื่อวัสดุอุปกรณ์การเรียนการสอน ปัจจัยด้านการบริหารจัดการ ปัจจัยด้านกระบวนการ ได้แก่ การจัดระบบประกันคุณภาพภายใน ระบบการเรียนการสอน และการสอบ การบริหารทรัพยากรบุคคล ระบบการใช้และการจัดเก็บเอกสารในระดับบริการและฝ่ายงาน

2. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนวัดศิลาราย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ผลการศึกษาพบว่าสภาพปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนวัดศิลาราย โดยภาพรวมปัญหาเกิดจากปัจจัยการบริหารทั้งสิ้น โดยเฉพาะความรู้ความสามารถในการบริหาร ลักษณะการจัดองค์กร ภาวะผู้นำและการตัดสินใจของผู้บริหาร ซึ่งสามารถขยายความได้ดังนี้ ความชัดเจนในการกำหนดเป้าหมาย การปรับตัวขององค์กร การริเริ่มสิ่งใหม่ๆ การนำเทคโนโลยี การบริหารทรัพยากรบุคคลลงงบประมาณ การพัฒนาสิ่งแวดล้อม การส่งเสริมการปฏิบัติงานของบุคลากร การขาดการมีส่วนร่วมจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายในโรงเรียนประถมศึกษาจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ของศรีสมร แป้งหอม (2545) สอดคล้องกับงานวิจัยของสยาม สุ่มนาม (2541) และงานวิจัยของ สิริลักษณ์ ค้อชากุล (2544) ที่พบว่าปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาคือ ผู้บริหารโรงเรียนบางคนไม่มีความรู้ความเข้าใจระบบประกันคุณภาพภายใน ขาดการนิเทศกำกับติดตาม ขาดงบประมาณ และครูบางคนยังไม่เปลี่ยนแปลงทัศนคติและพฤติกรรมการทำงาน คณะกรรมการขาดการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของสุภาพ ป้องจันลา (2546) ที่ศึกษา การดำเนินงานประกันคุณภาพและปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมาพบปัญหาว่าบางโรงเรียนระบบสารสนเทศที่ไม่เป็นระบบเช่นเดียวกันสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญยง ะบุญธง (2548) ที่ศึกษาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำพูน ซึ่งพบว่าปัญหาการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาคือ ครูไม่เข้าใจระบบประกันคุณภาพ ครูมีภารกิจมาก ครูมีน้อยและไม่เพียงพอ รายการประเมินมีมาก ครูไม่มั่นใจรายงานการประเมินครูไม่นำผลการประเมินไปใช้ปรับปรุงงานของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของปราณี ฐิติกิตต์ (2551) ที่พบว่าปัญหาการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 3 คือ สถานศึกษาไม่ได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพที่เป็นรูปธรรม มิได้กำหนดผู้รับผิดชอบอย่างชัดเจนการจัดทำข้อมูลสารสนเทศของโรงเรียนยังไม่เป็น

ระบบ ครูบางคนไม่เข้าใจชัดเจนในระบบและกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการของโรงเรียนไม่สามารถดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายได้ เนื่องจากจำนวนโครงการมีมาก ครูผู้สอนมีน้อย ไม่เพียงพอ การตรวจสอบทบทวนคุณภาพ การศึกษา การประเมินตนเอง และการรายงานผลการประเมินคุณภาพภายใน ต่างก็มีปัญหา กล่าวคือ ครูซึ่งเป็นผู้ประเมินมีน้อย รายงานการประเมินมีมาก ไม่สามารถประเมินได้อย่างครอบคลุม ครูเองก็ไม่มั่นใจในผลการประเมินตนเอง ซึ่งก็สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การศึกษากระบวนการประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานประถมศึกษา อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดนครราชสีมาของสุภาพ ป็องจันตา (2546)

ขณะเดียวกันก็สอดคล้องกับงานวิจัย การประเมินระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ของนัฐพล เพ็งเมือง (2550, 67- 68) ที่ระบุว่า ปัญหาอุปสรรคในการดำเนินงานตามระบบประกันคุณภาพ การศึกษา ได้แก่ การขาดแคลนบุคลากร ครูไม่ครบชั้น ภาระงานมาก ขาดความตระหนัก ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบประกันคุณภาพภายใน บุคลากรอายุมาก ขาดการพัฒนาที่ต่อเนื่อง เรียนรู้ งานช้า ขาดเทคนิคการสอน ผู้บริหารขาดการวางแผนติดตามนิเทศบุคลากรบางคนมีทัศนคติเชิงลบ ต่อระบบประกันคุณภาพการศึกษา ไม่มีความมุ่งมั่น ไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรม

แม้มองว่า ข้อจำกัดบางประการ สามารถพัฒนาได้ก็จริงอยู่ แต่ข้อจำกัดซึ่งจะได้กล่าวถึง ในลำดับต่อไป คือ โรงเรียนวัดศิลาารายเป็นโรงเรียนขนาดเล็กมีครูเพียง 4 ท่านครูไม่ครบชั้นเรียน ครูเหล่านี้มีงานปฏิบัติการสอนที่ต้องรับผิดชอบมากอยู่แล้ว และข้อจำกัดสุดท้ายที่เป็นปัญหาคือ วิทยุของบุคลากร ที่ใกล้ปลดเกษียณแล้วทั้งสิ้น บางส่วนสุขภาพก็ไม่ค่อยดีนัก ปัญหาข้อจำกัด ตามกรอบอัตรากำลัง

โดยสรุปพบว่า ปัญหาจากการบริหารของผู้นำสถานศึกษาและบุคลากรที่ปฏิบัติงานอยู่ มีครู ไม่ครบชั้นเรียน ครูเหล่านี้มีงานปฏิบัติการสอนที่ต้องรับผิดชอบมาก ส่วนใหญ่มีศักยภาพอย่าง จำกัด เช่น ขาดความรู้ความเข้าใจ ต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน ขาดทักษะความสามารถ ในการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการจัดการเรียนการสอน การวิจัยในชั้นเรียน

3. เพื่อศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในโรงเรียนวัดศิลาาราย สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2

ผลการศึกษาแนวทางการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนวัดศิลาารายได้ข้อเสนอแนะ ที่สอดคล้องกับงานวิจัยของ สยาม สุ่มนาม (2541) จารุวรรณ มีแสง (2543) ประอร สุนทรวิภาค (2543) สิทธิลักษณ์ ค้อชากุล (2544) และ ปราณี วิฑิตกิตต์ (2551) ที่วิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานประกันคุณภาพ ภายในสถานศึกษา ล้วนมีข้อเสนอแนะที่เป็นแนวทางเดียวกัน ดังนี้ สร้างความตระหนักแก่บุคลากร

ภายใน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของครู บุคคลภายนอกที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหารต้องมีความรู้ความสามารถ และให้ความสำคัญกับการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน จัดให้มีคณะกรรมการดำเนินงาน กำหนดวิธีปฏิบัติ กำหนดบทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบให้ชัดเจน ให้มีการพัฒนาบุคลากร

ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นผู้นำการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในอย่างจริงจัง บริหารจัดการให้เป็นไปตามกระบวนการ PDCA อันเป็นหลักทฤษฎีการพัฒนาคุณภาพอย่างครบวงจรของเดมिंग อย่างเคร่งครัด

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการศึกษาค้นคว้าไปใช้

1. สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐานใช้เป็นสารสนเทศในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษา โดยเฉพาะการดำเนินงานประกันคุณภาพในโรงเรียนขนาดเล็กให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น
2. สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 2 ใช้เป็นข้อมูลในการกำหนดนโยบายการสนับสนุนการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนขนาดเล็ก
3. เป็นแนวทางในการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของโรงเรียนขนาดเล็ก
4. โรงเรียนวัดศิลาทรายเป็นแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในในการบริหารจัดการสถานศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
5. ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่รับผิดชอบการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในสามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของตนได้

ข้อเสนอแนะในการวิจัยหรือศึกษาค้นคว้าครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายใน โดยเฉพาะ โรงเรียนขนาดเล็กในลักษณะการบริหารเชิงระบบ
2. ควรศึกษาสภาพความพึงพอใจต่อแนวทางการดำเนินงานประกันคุณภาพภายในของผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียน เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน
3. ควรมีการศึกษาวิจัยปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อการประกันคุณภาพภายใน โรงเรียนขนาดเล็ก
4. ควรมีการศึกษการใช้หลักการบริหารแบบสมดุลหรือ Balance Score Card ในการบริหารระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา